

## Herfsttij

November is een maand die vaak wat weemoedig maakt: de bladeren aan de bomen kleuren rood en geel en dwarrelen naar beneden. Elke dag worden de bomen kaler. Het weer wordt kouder, natter en de wind blaast om ons heen als we buiten zijn, ons voortstuwend of juist tegenwerkend op de fiets. Steeds vroeger wordt het donker en als de wintertijd is ingetreden, staan we op in het donker en komen thuis in het donker.

Het doet ons letterlijk en figuurlijk meer naar binnen gaan. Thuis gaan de lamp en de verwarming aan. Folders kondigen Sinterklaas en Kerst al aan.

Het is ook een maand die in het teken staat van herdenken, doordat Allerheiligen en Allerzielen worden gevierd op 1 en 2 november.

Allerheiligen heeft voor veel mensen aan betekenis ingeboet. De R.K. Kerk kent heel veel heiligen, voor elke dag van het jaar wel een of meerdere heiligen uit lang vervlogen tijden. Wie ze waren en wat ze voor mensen betekenden en waarom ze heilig zijn verklaard, weten we lang niet altijd meer. Sommige heiligen zoals Maria en Franciscus van Assisië blijven mensen aanspreken, omdat waar zij voor stonden ook in onze tijd betekenis heeft.

Allerheiligen stelt ons ook de vraag wie of wat voor ons heilig is. Wie is voor ons een bron van inspiratie? Wat is ons heilig in ons leven en geeft dat richting en zin aan ons dagelijks leven? Waar gaan we voor, waar staan we voor? Dat is een boeiende vraag om mee te nemen in de novembermaand die eindigt met het begin het nieuwe kerkelijke jaar als de Advent, de voorbereidingstijd op Kerstmis, begint.

Allerzielen roept de pijn, het verdriet en het gemis van dierbaren die ons korter of langer geleden ontvielen op. Wie waren zij, wat kenmerkte hen, wat betekenden ze voor ons en wat gaven zij ons mee? In het herdenken komen de herinneringen boven aan belevenissen en gebeurtenissen, aan het leven dat we samen met hen leefden. Het roept verdriet op en soms ook een glimlach bij mooie herinneringen. Onze doden zijn met ons leven verweven: ze hebben en houden een dierbare plaats in ons hoofd en in ons hart, in ons huis en ook in onze gemeenschap. We denken ook aan onze eigen sterfelijkheid en kwetsbaarheid. En we steken een kaars op, of brengen bloemen naar het graf, leggen er een steentje neer of planten een gedachtenisboom.

Zo staan we in de herfst terwijl de wind zijn best doet om ons omver te waaien en de bladeren om ons heen dwarrelen. En we weten: het is herfst, het wordt winter en midden in de winter, als de dagen het kortst zijn, vieren we Kerstmis, wordt het Licht opnieuw geboren.

Pastoraal werker Annet Zoet.